

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU**

Sarajevo, januar 2016. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU**

Član 1.

U Zakonu o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj: 62/15) u članu 18. u stavu (2), riječ: „je dužan“, mijenja se riječju: „može“.

Član 2.

Član 19. mijenja se i glasi:

„Primjena prava

Član 19.

- (1) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuju se odredbe ovog zakona.
- (2) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a pri tom isto nije uređeno ovim zakonom, primjenjuju se odredbe kolektivnog ugovora.“

Član 3.

U članu 28. riječi: „u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o radu, odnosno početka rada“, zamjenjuju se riječima: „istog dana kada je zaključen ugovor o radu odnosno kada je rad započeo“.

Član 4.

U članu 50. stavu (2) riječ: „juna“ zamjenjuje se riječima: „aprila“.

Član 5.

U članu 75. stav (2) mijenja se i glasi:

- „(2) Plaća za obavljene rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se isključivo od:
- a) osnovne plaće;
  - b) dijela plaće za radni učinak i
  - c) uvećane plaće iz člana 76. ovog zakona.

Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) Radni učinak na osnovu potreba procesa rada može definisati isključivo poslodavac.“

Član 6.

U članu 78. stav (1) mijenja se i glasi:

„(1) Vlada Federacije utvrđuje najnižu satnicu nakon konsultacija sa Ekonomsko-socijalnim vijećem.“

Stav (2) briše se.

U stavu (3) riječ: „plaće“ zamjenjuje se riječju: „satnice“, a riječi: „kretanjem indeksa potrošačkih cijena, najmanje jednom godišnje.“ zamjenjuju se riječima: „promjenom Bruto društvenog proizvoda i rastom inflacije odnosno deflacije prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.“

Član 7.

U članu 94. tačka d. mijenja se i glasi:

„kad radnik navrši 40 godina staža osiguranja, bez obzira na godine života, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore.“

Član 8.

U članu 123. broj: „20“ zamjenjuje se brojem „30“.

Član 9.

U članu 124. broj: „30“ zamjenjuje se brojem „15“.

Član 10.

U članu 125. broj: „30“ zamjenjuje se brojem „15“.

Član 11.

U članu 128. stav (2) broj: „20“ zamjenjuje se brojem „10“.

Član 12.

U članu 137. u stavu (2) tačka se briše i dodaju riječi: „ako su ispunjeni uslovi iz člana 143. stav (1) ovog zakona.“

Član 13.

U članu 138. u stavu (1) iza riječi „zaključuju“ dodaju se riječi „Vlada Federacije Bosne i Hercegovine,“ i ostatak teksta nastavlja se.

U stavu (2) iza riječi „zaključuju“ dodaju se riječi „Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, vlade kantona,“ i ostatak teksta nastavlja se.

Stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) Granske kolektivne ugovore za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova, drugih federalnih institucija i službi, institucija Federacije Bosne i Hercegovine koje je osnovala Federacija Bosne i Hercegovine ili vlade kantona, a koje vrše javna ovlaštenja i koje imaju svojstvo pravnog lica, javnih preduzeća, privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala i drugih budžetskih korisnika, zaključuju nadležna ministarstva, odnosno Vlada Federacije i nadležna ministarstva i vlade kantona s jedne strane i reprezentativni sindikati državnih službenika i namještenika, javnih ustanova, javnih preduzeća, privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala i drugih budžetskih korisnika sa druge strane.“

Stav (5) mijenja se i glasi:

„(5) U postupku pregovaranja radi zaključivanja kolektivnih ugovora iz st. (1), (2) i (3) ovog člana, reprezentativni sindikat i reprezentativno udruženje poslodavaca dužni su da sarađuju sa drugim sindikatima i udruženjima poslodavaca sa manjim brojem članova, radi izražavanja interesa poslodavaca i zaposlenih koji su učlanjeni u taj sindikat i udruženje poslodavaca.“

Član 14.

U članu 140. dodaje se novi stav (5) koji glasi:

„(5) U slučaju isteka roka iz stava (4) ovog člana Vlada Federacije će svojim aktom utvrditi minimalna prava koja se uređuju kolektivnim ugovorom.“

Član 15.

Član 146. mijenja se i glasi:

„Član 146.“

Kolektivni ugovor zaključen za teritoriju Federacije ili područje više kantona, ako su ispunjeni uvjeti iz člana 143. stav (1) ovog zakona, stupa na snagu narednog dana o dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“, a za područje kantona u službenom glasilu kantona.“

Član 16.

U članu 171. u stavu (1) dodaje se nova tačka 72. koja glasi:

„72. ako ne isplati plaću u roku utvrđenom u članu 79. stav (1) ovog zakona sa svim pripadajućim doprinosima.“

Član 17.

Član 172. briše se.

Član 18.

U članu 182. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) U slučaju isteka roka iz stava (3) ovog člana, Vlada Federacije će svojim aktom utvrditi minimalna prava koja se uređuju kolektivnim ugovorom.“

Član 19.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O RADU

I – PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV.A.20.(1) d), a u vezi sa članom III.2. e) i člana II. A.2.1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Prema odredbama člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti, a prema odredbi člana III. 2. e) federalna vlast i kantoni nadležni su za socijalnu politiku.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Zakon o radu („Službene novine Federacije BiH“ broj 62/15) stupio je na snagu 20.08.2015. godine. U toku primjene ovog zakona, u proteklih nekoliko mjeseci, u konsultacijama i razgovorima sa instucijama, poslodavcima, sindikatima i svim licima koja su zadužena za njegovu primjenu i kontrolu istog, ustanovljene su određene životne i pravne situacije koje iziskuju korekcije ovog zakona da bi se isti implementirao što bolje i kvalitetnije u poslovni ambijent Federacije Bosne i Hercegovine i omogućio što bolju, pravičniju i efikasniju zaštitu prava radnika u Federaciji Bosne i Hercegovine, te olakšao i ubrzao proces kolektivnog pregovaranja i onemogućio eventualne zloupotrebe, a sve ovo radi ostvarivanja ekonomske i socijalne politike u Federaciji u cilju obezbjeđivanja jednakih uvjeta rada. Iz ovih razloga pristupilo se iznalaženju pravnih rješenja koja su predložena, a koja imaju za cilj što kvalitetniju i efikasniju implementaciju postojećeg Zakona o radu i sprečavanje nerealnih utuživanja po osnovu različito regulisanih prava iz radnog odnosa.

III – OBRAZLOŽENJA VAŽNIJIH PRAVNIH RJEŠENJA

Članom 1. se u članu 18. stavu 2. riječ je dužan, mijenja riječima može. Dakle, ovom izmjenom Zakona poslodavac može uz pisanu saglasnost radnika, obračunati i iz plaće radnika obustavljati sindikalnu članarinu.

Članom 2. promijenjen je član 19. na način da ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu primjenjuju se odredbe ovog zakona. Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, a pri tom isto nije uređeno ovim zakonom, primjenjuju se odredbe kolektivnog ugovora.

Članom 3. se u članu 28. riječi: u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o radu, odnosno početka rada, zamjenjuju sa riječima: istog dana kada je zaključen

ugovor o radu odnosno kada je rad započeo čime se sprečavaju zloupotrebe poslodavaca prilikom prijavljivanja radnika nadležnim institucijama.

Članom 5. se u članu 75. stav (2) mijenja na način da se plaća za obavljeni rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se isključivo od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće iz člana 76. ovog zakona da bi se ujednačio i pojednostavio način obračuna plaća. Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) kojim radni učinak na osnovu potreba procesa rada može definisati isključivo poslodavac.

Članom 6. se u članu 78. stav (1) mijenja na način da Vlada Federacije utvrđuje najnižu plaću nakon konsultacija sa Ekonomsko-socijalnim vijećem, u stavu (3) riječi: kretanjem indeksa potrošačkih cijena, najmanje jednom godišnje zamjenjuju se riječima: promjenom Bruto društvenog proizvoda i rastom inflacije odnosno deflacije prema podacima Federalnog zavoda za statistiku jer je BDP jedini mjerljivi i relevantan podatak u skladu sa principima Evropske Unije.

Članom 7. se u članu 94. tačka d. usklađuje sa odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Članovima 9., 10 i 11. se smanjuje procenat koji je potreban za dokazivanje reprezentativnosti sindikata i udruženja poslodavaca kako bi se omogućilo prisustvo i dalo pravo što većem broju radnika i poslodavaca da putem svojih sindikata i udruženja poslodavaca učestvuju u postupku pregovaranja i kreiranja kolektivnih ugovora.

Članom 12. se u članu 137. u stavu (2) dodaju riječi: ako su ispunjeni uslovi iz člana 143. stav 1. ovog zakona čime se obezbjeđuje da kolektivni ugovor može važiti za teritoriju Federacije samo ako za to postoji opravdani interes Federacije radi ostvarivanja ekonomske i socijalne politike u Federaciji u cilju obezbjeđivanja jednakih uvjeta rada.

Članom 13. se propisuje da u članu 138. u stavu (1) iza riječi „zaključuju“ dodaju se riječi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, u stavu (2) se iza riječi „zaključuju“ dodaju riječi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, vlade kantona, a stav (3) mijenja se na način da granske kolektivne ugovore za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova, drugih federalnih institucija i službi, institucija Federacije Bosne i Hercegovine koje je osnovala Federacija Bosne i Hercegovine ili vlade kantona, a koje vrše javna ovlaštenja i koje imaju svojstvo pravnog lica, javnih preduzeća, privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala i drugih budžetskih korisnika, zaključuju nadležna ministarstva, odnosno Vlada Federacije i nadležna ministarstva i vlade kantona s jedne strane i reprezentativni sindikati državnih službenika i namještenika, javnih ustanova, javnih preduzeća, privrednih društava sa većinskim učešćem državnog kapitala i drugih budžetskih korisnika sa druge strane, čime se

obezbjeduje učešće Vlade Federacije i vlada kantona u postupku pregovaranja i zaključivanja kolektivnih ugovora.

Članom 18. se u članu 182. dodaje novi stav na način da u slučaju isteka roka iz stava (3) ovog člana Vlada Federacije će svojim aktom utvrditi minimalna prava koja se uređuju kolektivnim ugovorom čime se predupređuje eventualna situacija ukoliko se kolektivni ugovori ne bi zaključili u ostavljenim rokovima da Vlada Federacije svojom interventnom mjerom obezbijedi neometano i konitunuirano ostvarivanje radničkih prava na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 19. sadrži uobičajene odredbe o stupanju na snagu zakona.

IV – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

ODREDBE ZAKONA O RADU KOJE SE MJENJAJU
(„Službene novine Federacije BiH“, broj 62/15)

Osiguravanje uvjeta za djelovanje sindikata kod poslodavca

Član 18.

- (1) Poslodavac je dužan osigurati odgovarajuće uvjete za djelovanje sindikata u skladu sa kolektivnim ugovorom.
- (2) Poslodavac je dužan, uz pisanu saglasnost radnika, obračunati i iz plaće radnika, obustavljati sindikalnu članarinu, te je uplaćivati na račun sindikata, u skladu sa uputama sindikata.
- (3) Sindikalnim predstavnicima koji nisu u radnom odnosu kod poslodavca, ali čiji sindikat ima članove kod poslodavca, dozvoljen je pristup kod poslodavca kada je to potrebno za obavljanje sindikalne aktivnosti.
- (4) Sindikalni predstavnici iz stava 3. ovog člana ne mogu prilikom obavljanja sindikalnih aktivnosti narušavati radne i tehnološke procese, te mjere sigurnosti i zdravlja na radu kod poslodavca, u skladu sa kolektivnim ugovorom.

Primjena najpovoljnijeg prava

Član 19.

- (1) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu ne mogu se utvrditi nepovoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.
- (2) Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu mogu se utvrditi povoljnija prava od prava utvrđenih ovim zakonom.
- (3) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ovim zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

Dostava radniku fotokopije prijave na obavezno osiguranje

Član 28.

Poslodavac je dužan radniku, uz pisani dokaz, dostaviti fotokopije prijave na obavezno osiguranje u roku od 15 dana od dana zaključivanja ugovora o radu, odnosno početka rada, kao i svake promjene osiguranja koja se tiče radnika.

Korištenje godišnjeg odmora u dijelovima

Član 50.

- (1) Godišnji odmor može se koristiti u dva dijela.
- (2) Ako radnik koristi godišnji odmor u dijelovima, prvi dio koristi bez prekida u trajanju od najmanje 12 radnih dana u toku kalendarske godine, a drugi dio najkasnije do 30. juna naredne godine.
- (3) Radnik koji ne iskoristi dio godišnjeg odmora u smislu stava 2. ovog člana, nema pravo prenošenja godišnjeg odmora u narednu godinu.
- (4) Radnik ima pravo koristiti jedan dan godišnjeg odmora kad on to želi, uz obavezu da o tome obavijesti poslodavca najmanje tri dana prije njegovog korištenja.

Pravo na plaću

Član 75.

- (1) Plaća radnika utvrđuje se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.
- (2) Plaća za obavljene rad i vrijeme provedeno na radu sastoji se od osnovne plaće, dijela plaće za radni učinak i uvećane plaće iz člana 76. ovog zakona, u skladu sa kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.
- (3) Kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu utvrđuju se elementi za određivanje osnovne plaće i dijela plaće po osnovu radnog učinka.

Najniža plaća

Član 78.

- (1) Kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu utvrđuje se najniža plaća.
- (2) Najniža plaća određuje se na osnovu najniže cijene rada utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.
- (3) Usklađivanje najniže plaće vrši Vlada Federacije uz prethodne konsultacije sa Ekonomsko-socijalnim vijećem za teritoriju Federacije BiH, u skladu sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena, najmanje jednom godišnje.
- (4) Poslodavac ne može radniku obračunati i isplatiti plaću manju od plaće utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu.

Načini prestanka ugovora o radu

Član 94.

Ugovor o radu prestaje:

- a. smrću radnika;
- b. sporazumom poslodavca i radnika;
- c. kad radnik navrší 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;
- d. kada se na osnovu evidencija utvrdi da radni odnos radnika traje 40 godina, ako se poslodavac i radnik drugačije ne dogovore;
- e. danom dostavljanja pravosnažnog rješenja o priznavanju prava na invalidsku penziju zbog gubitka radne sposobnosti;
- f. otkazom ugovora o radu;
- g. istekom vremena na koje je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme;
- h. ako radnik bude osuđen na izdržavanje kazne zatvora u trajanju dužem od tri mjeseca - danom stupanja na izdržavanje kazne;
- i. ako radniku bude izrečena mjera bezbjednosti, vaspitna ili zaštitna mjera u trajanju dužem od tri mjeseca - početkom primjene te mjere;
- j. pravosnažnom odlukom nadležnog suda, koja ima za posljedicu prestanak radnog odnosa.

Reprezentativnost sindikata kod poslodavca

Član 123.

Reprezentativnim sindikatom kod poslodavca smatra se sindikat u koji je učlanjeno najmanje 20% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih kod poslodavca.

Reprezentativnost sindikata za područje djelatnosti

Član 124.

Reprezentativnim sindikatom za jedno ili više područja djelatnosti smatra se sindikat koji, pored uvjeta iz člana 122. ovog zakona ispunjava i uvjet da ima najmanje 30% članova od ukupnog broja zaposlenih u području djelatnosti (grani) na teritoriji Federacije, odnosno području kantona.

Reprezentativnost sindikata za teritoriju Federacije

Član 125.

Reprezentativnim sindikatom za teritoriju Federacije smatra se onaj sindikat koji, pored uvjeta iz člana 122. ovog zakona, ima najmanje 30% članova, u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Federaciji, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Uvjeti za reprezentativnost udruženja poslodavaca

Član 128.

- (1) Udruženje poslodavaca smatra se reprezentativnim:
  - a. ako je upisano u registar u skladu sa zakonom;
  - b. ako ima potreban broj članova;
  - c. ako se finansira pretežno iz članarina i drugih vlastitih izvora.
- (2) Reprezentativnim udruženjem poslodavaca u smislu stava 1. ovog člana smatra se udruženje poslodavaca čiji članovi zapošljavaju najmanje 20% od ukupnog broja zaposlenih u privredi na teritoriju Federacije, odnosno području kantona.
- (3) Ako ni jedno udruženje poslodavaca ne ispunjava uvjet iz stava 2. ovog člana, reprezentativnim udruženjem poslodavaca smatra se udruženje čiji članovi zapošljavaju najveći broj zaposlenih u privredi na teritoriji Federacije, odnosno području kantona.
- (4) Ukoliko je udruženje poslodavaca kantona organizacioni dio Udruženja poslodavaca Federacije, smatra se da ispunjava uvjete iz stava 1. ovog člana.

Vrste kolektivnih ugovora

Član 137.

- (1) Kolektivni ugovor može se zaključiti kao opći, granski i pojedinačni (kod poslodavca).
- (2) Opći kolektivni ugovor zaključuje se za teritoriju Federacije, a granski kolektivni ugovori za teritoriju Federacije ili područje jednog ili više kantona.

Strane u kolektivnom pregovaranju

Član 138.

- (1) Opći kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat osnovani na teritoriji Federacije.
- (2) Granski kolektivni ugovor zaključuju reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat jednog ili više područja djelatnosti osnovani na teritoriji Federacije odnosno području jednog ili više kantona.
- (3) Granske kolektivne ugovore za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika zaključuju nadležna ministarstva, odnosno Vlada Federacije i nadležna ministarstva i vlade kantona s jedne strane i

reprezentativni sindikati državnih službenika i namještenika, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika s druge strane.

- (4) Pojedinačni kolektivni ugovor zaključuje reprezentativni sindikat kod poslodavca i poslodavac.
- (5) U postupku pregovaranja radi zaključivanja kolektivnih ugovora iz st. 1., 2. i 3. ovog člana, reprezentativni sindikat dužan je da sarađuje sa drugim sindikatima sa manjim brojem članova, radi izražavanja interesa i zaposlenih koji su učlanjeni u taj sindikat.

Forma i trajanje kolektivnih ugovora

Član 140.

- (1) Kolektivni ugovor zaključuje se u pisanoj formi.
- (2) Kolektivni ugovor može se zaključiti na određeno vrijeme, koje ne može biti duže od tri godine.
- (3) Kolektivni ugovor prestaje da važi istekom roka iz stava 2. ovog člana, a primjenjivaće se najduže 90 dana nakon isteka roka na koji je zaključen. (4) Kolektivni ugovor iz stava 2. ovog člana može se produžiti sporazumom strana koje su ga zaključile najkasnije 30 dana prije isteka važenja tog ugovora.

Objavljivanje kolektivnih ugovora

Član 146.

Kolektivni ugovor, zaključen za teritoriju Federacije ili područje više kantona, objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH", a za područje jednog kantona u službenom glasilu kantona.

Član 171.

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 do 3.000,00 KM, a u ponovljenom prekršaju novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj poslodavac - pravno lice, ako:

1. onemogući organiziranje sindikata ili radnika stavi u nepovoljniji položaj zbog članstva ili nečlanstva u sindikatu (član 14. stav 1. i član 15. stav 2.),
2. ne omogući pristup kod poslodavca sindikalnim predstavnicima, odnosno ne osigura uvjete za djelovanje sindikata, u skladu sa kolektivnim ugovorom (član 18.),
3. zaključi ugovor o radu, odnosno zaposli na bilo koju vrstu poslova maloljetnika suprotno članu 20. ovog zakona,
4. ne zaključi ugovor o radu u pisanoj formi odnosno ako zaključi ugovor o radu koji ne sadrži podatke propisane ovim zakonom (član 24. i član 26. stav 2.),
5. uputi radnika na rad u inozemstvo suprotno članu 25.,
6. zaključi ugovor koji je opasan ili štetan po zdravlje radnika ili drugih lica ili koji ugrožavaju radnu okolinu (član 26. stav 3.),

7. regulira radnopravni status direktora pravnog lica suprotno članu 27. ovog zakona,
8. ne dostavi radniku fotokopiju prijave na obavezno osiguranje u skladu sa članom 28. ovog zakona,
9. od radnika traži podatke koji nisu u neposrednoj vezi sa radnim odnosom (član 29.),
10. prikuplja, obrađuje, koristi ili dostavlja trećim licima lične podatke o radniku (član 30.),
11. zaključi ugovor o radu s pripravnikom ili utvrdi pripravniku plaću, suprotno članu 32. ovog zakona,
12. ugovor o stručnom osposobljavanju ne zaključi u pisanoj formi ili ne dostavi u određenom roku kopiju ugovora nadležnoj službi za zapošljavanje (član 34.),
13. zaključi ugovor o radu u kojem je puno ili nepuno radno vrijeme ugovoreno suprotno članu 36. ovog zakona,
14. od radnika zahtijeva da na poslovima, na kojima se uz primjenu mjera sigurnosti i zdravlja na radu nije moguće zaštititi od štetnih uticaja, radi duže od skraćenog radnog vremena (član 37.),
15. od radnika zahtijeva da radi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad) suprotno članu 38. st. 1. i 3. ovog zakona,
16. ne obavijesti nadležanu inspekciju rada o prekovremenom radu o kojem ga je dužan obavijestiti (član 38. stav 2.),
17. naredi prekovremeni rad maloljetnom radniku (član 38. stav 3.),
18. trudnici, majci odnosno usvojiocu djeteta do tri godine života kao i samohranom roditelju, samohranom usvojiocu i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, do šest godina života djeteta, bez njihovog pisanog pristanka, naredi prekovremeni rad (član 38. stav 4.),
19. ne postupi po zabrani inspektora rada kojim se zabranjuje prekovremeni rad (član 38. stav 5.),
20. izvrši preraspodjelu radnog vremena suprotno članu 39. st. 1., 2. i 3. ovog zakona,
21. maloljetnom radniku, trudnici, majci odnosno usvojiocu djeteta do tri godine života, kao i samohranom roditelju, samohranom usvojiocu i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, do šest godina života djeteta, bez njihovog pisanog pristanka, naredi rad u preraspodjeli radnog vremena (član 39. stav 5.)
22. ne osigura izmjenu smjena tokom rada u smjenama koje uključuju noćni rad (član 40. stav 2.)
23. noćnim radnicima ne osigura periodične ljekarske preglede najmanje jednom u dvije godine (član 41. stav 3),
24. trudnici počev od šestog mjeseca trudnoće, majci i usvojitelju kao i licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj i to do navršene dvije godine života djeteta, naredi noćni rad (član 41. stav 5.),
25. maloljetnom radniku naredi da radi noću suprotno članu 42. ovog zakona,
26. ne vodi evidencije o radnicima koji su kod njega zaposleni ili evidencije vodi suprotno propisanom načinu i sadržaju ili inspektor u rada na njegov zahtjev ne predoči podatke iz evidencije (član 43.)
27. radniku ne omogući korištenje odmora u toku radnog dana (član 44.),

28. radniku ne omogući korištenje dnevnog i sedmičnog odmora (čl. 45. i 46.),
29. uskrati radniku pravo na korištenje odmora u toku radnog dana, dnevnog i sedmičnog odmora (član 46. stav 3),
30. radniku ne omogući korištenje godišnjeg odmora u najkraćem trajanju određenom ovim zakonom (član 47. i 48. stav 2.),
31. radniku uskrati pravo na godišnji odmor, odnosno isplati naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora osim u slučaju iz člana 52. stav. 4. ovog zakona (član 51.),
32. uskrati pravo radniku na naknadu plaće za vrijeme korištenja godišnjeg odmora odnosno naknadu umjesto korištenja godišnjeg odmora (član 52. st. 3. i 4.),
33. radniku ne omogući korištenje plaćenog odsustva (član 53.),
34. ne omogući radniku da se prilikom stupanja na rad upozna sa propisima u vezi sa radnim odnosima i propisima u vezi sa sigurnošću i zdravljem na radu ili radnika ne upozna sa organizacijom rada (član 55. stav 1.),
35. uskrati pravo radniku na naknadu plaće u slučaju iz člana 55 stava 4. ovog zakona,
36. rasporedi maloljetnika da radi na poslovima suprotno članu 57. stav 1. ovog zakona,
37. ne osigura ljekarski pregleda maloljetnika najmanje jedanput u dvije godine (član 58.)
38. zaposli ženu na poslovima pod zemljom (u rudnicima) suprotno članu 59. ovog zakona,
39. odbije zaposliti ženu zbog trudnoće ili za vrijeme trudnoće, korištenja porođajnog odsustva te za vrijeme korištenja prava iz čl. 63., 64. i 65. otkáže ženi ili radniku koji se koristi nekim od spomenutih prava ugovor o radu (član 60. stav 1.),
40. zatraži bilo kakve podatke o trudnoći osim ako radnica zahtjeva određeno pravo predviđeno zakonom ili drugim propisom radi zaštite trudnica (član 60. stav 3.),
41. za vrijeme trudnoće odnosno dojenja djeteta rasporedi ženu na druge poslove ili drugo mjesto rada suprotno zakonu, odnosno uskrati joj odsustvo sa rada uz naknadu plaće (član 61.),
42. ne omogući ženi, radniku- ocu djeteta ili usvojiocu odnosno licu kojem je na osnovu rješenja nadležnog organa dijete povjereno na čuvanje i odgoj, da koristi porođajno odsustvo (član 62.),
43. ženi, ocu djeteta ili usvojiocu odnosno licu kojem je dijete na osnovu rješenja nadležnog organa povjereno na čuvanje i odgoj, ne omogući da radi polovinu punog radnog vremena (član 63. i 64.),
44. onemogući ženi da odsustvuje sa posla radi dojenja djeteta (član 65.),
45. jednom od roditelja djeteta sa težim smetnjama u razvoju (teže hendikepiranog djeteta) ili usvojiocu odnosno licu kojem je dijete povjereno na čuvanje i odgoj, onemogući da koristi prava iz člana 69. ovog zakona,
46. otkáže ugovor o radu ili utvrdi prestanak ugovora o radu na određeno vrijeme radniku koji je pretrpio povredu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog liječenja ili oporavka (član 71.),
47. ne vrati radnika na poslove na kojima je prije radio ili druge odgovarajuće poslove (član 72. stav 2.),
48. ne ponudi radniku druge poslove u skladu sa članom 73. ovog zakona,

49. otkáže ugovor o radu radniku kod kojeg postoji promijenjena radna sposobnost suprotno članu 74. ovog zakona,
  50. uskrati radniku uvećanu otpremninu iz člana 74. stav 3.,
  51. uskrati radniku pravo na povećanu plaću u slučajevima iz člana 76. ovog zakona,
  52. isplati plaću manju od utvrđene kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu (član 78. stav 4.),
  53. ne uruči radniku obračun plaće koju je bio dužan isplatiti (član 80. stav 1.),
  54. ne isplati radniku naknadu plaće za vrijeme odsustvovanja sa rada u slučajevima i pod uvjetima iz člana 81. ovog zakona,
  55. svoje potraživanje prema radniku naplati suprotno članu 82. ovog zakona,
  56. radniku ne naknadi štetu u skladu sa članom 93. ovog zakona,
  57. zaključi ugovor o radu sa drugim radnikom suprotno članu 96. stav 3. ovog zakona,
  58. ne omogući radniku da se izjasni o elementima odgovornosti koja mu se stavlja na teret (član 101.),
  59. ne uruči otkaz radniku u pisanoj formi i ne obrazloži ga (član 104.),
  60. ne ispuni obaveze prema radniku iz člana 106. stav 1. ovog zakona,
  61. u hitnim slučajevima rasporedi radnika na drugo radno mjesto u trajanju dužem od 60 dana u toku jedne kalendarske godine (član 108. stav 1.),
  62. obračuna radniku plaću i druge naknade suprotno članu 108. stav 2. ovog zakona,
  63. ne konsultira se sa vijećem zaposlenika i sindikatom u skladu sa članom 109. ovog zakona,
  64. postupi suprotno odredbama člana 110. ovog zakona,
  65. uskrati radniku otpremninu u skladu sa članom 111. ovog zakona,
  66. ne donese i objavi pravilnik o radu u skladu sa članom 118. ovog zakona,
  67. stavi u nepovoljniji položaj radnika zbog organiziranja ili sudjelovanja u štrajku (član 157. stav 1),
  68. odbije radniku vratiti radnu knjižicu (čl. 164. stav 2. i 176. stav 2.),
  69. postupi suprotno odredbama čl. 166. i 167. ovog zakona,
  70. u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona ne uskladi pravilnik o radu (član 177.),
  71. u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, ne ponudi radniku zaključivanje ugovora o radu usklađenog sa ovim zakonom (član 178.).
- (2) Ako je prekršaj iz stava 1. ovog člana učinjen prema maloljetnom radniku najniži i najviši iznos novčane kazne uvećava se dvostruko.
- (3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se poslodavac -fizičko lice novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.
- (4) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorno lice kod poslodavca koji je pravno lice, novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 5.000,00 KM.

Član 172.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 50.000,00 KM kaznit će se poslodavac koji ne isplati plaću u roku utvrđenom u članu 79. stav 1. ovog zakona sa svim pripadajućim doprinosima.

Član 182.

- (1) Važeći kolektivni ugovori moraju se uskladiti sa ovim zakonom u roku od 120 dana od dana njegovog stupanja na snagu.
- (2) Ukoliko kolektivni ugovori ne budu usklađeni u roku iz stava 1. ovog člana, prestaje njihova primjena.
- (3) Izuzetno, ako u roku iz stava 1. ovog člana kolektivni ugovori ne budu usklađeni, Vlada Federacije, nakon konsultacija sa Ekonomsko socijalnim vijećem Federacije, svojom odlukom može produžiti primjenu kolektivnog ugovora za još 90 dana.